

JAGDAMBA EDUCATION SOCIETY'S SANTOSH N. DARADE POLYTECHNIC

At. Babhulgaon, Tel. Yeola - 423 401

CENTRAL LIBRARY

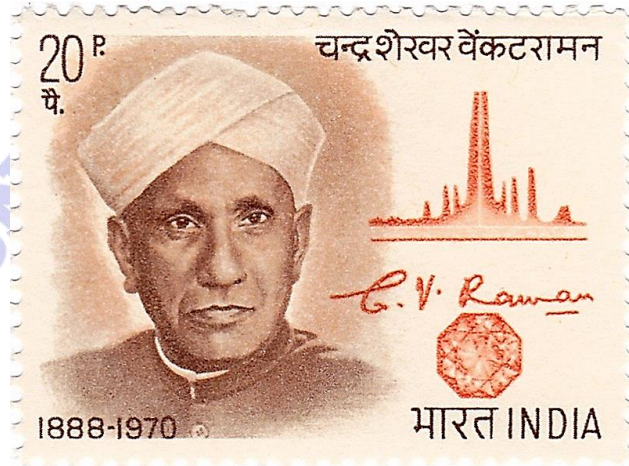

Please consider the environment before printing...

दिनांक:- 28 / 02 / 2025

National Science Day

Jagdamba Education Society's
राष्ट्रीय विज्ञान दिन २०२५

प्रस्तावना:

भारतात दरवर्षी २८ फेब्रुवारीला राष्ट्रीय विज्ञान दिवस चंद्रशेखर वेंकट रामन यांच्या सन्मानार्थ साजरा केला जातो. विज्ञानाच्या फायद्यांबद्दल समाजात जागरूकता निर्माण करण्यासाठी आणि वैज्ञानिक वृत्ती निर्माण करण्यासाठी 'राष्ट्रीय विज्ञान आणि तंत्रज्ञान परिषद' आणि 'विज्ञान आणि तंत्रज्ञान मंत्रालयाच्या' अंतर्गत राष्ट्रीय विज्ञान दिन साजरा केला जातो.

रामन इफेक्टचा शोध लागल्याने राष्ट्रीय विज्ञान दिन साजरा केला जातो. या शोधाची घोषणा भारतीय शास्त्रज्ञ सर चंद्रशेखर वेंकटरामन यांनी २८ फेब्रुवारी १९२८ रोजी केली होती. या शोधाबद्दल त्यांना १९३० मध्ये नोबेल पारितोषिक देण्यात आले होते.

सुप्रसिद्ध शास्त्रज्ञ डॉ. वसंतराव गोवारीकर १९८७ साली भारत सरकारच्या विज्ञान आणि तंत्रज्ञान खात्याचे सचिव असताना त्यांनी ज्या अनेक योजना सुरू केल्या त्यातील एक योजना म्हणजे देशात विज्ञानाचे वातावरण निर्माण करण्यासाठी दरवर्षी २८ फेब्रुवारीला राष्ट्रीय विज्ञान दिन साजरा करणे. डॉ. वसंतराव गोवारीकरांच्या मनात आले की भारतात विज्ञानाचा एकमेव नोबेल पुरस्कार डॉ. सी. व्ही. रामन यांना मिळाला आहे, तर त्यांच्याशी संबंधितच तो दिवस असावा. शिवाय तो त्यांचा जन्म अथवा मृत्युदिन निवडण्यापेक्षा त्यांनी ज्या दिवशी त्यांचा निबंध जगप्रसिद्ध 'नेचर' या विज्ञान मासिकाला पाठवला आणि

ज्याला पुढे १९३० साली नोबेल पुरस्कार मिळाला ती तारीख का निवडू नये? अखेर ती तारीख निघाली २८ फेब्रुवारी.

राष्ट्रीय विज्ञान दिनाचे उद्दिष्टः

लोकांच्या दैनंदिन जीवनात वापरल्या जाणाऱ्या विज्ञानाचे महत्त्व सांगण्यासाठी राष्ट्रीय विज्ञान दिन दरवर्षी साजरा केला जातो. मानवी कल्याणासाठी विज्ञान क्षेत्रात सर्व क्रियाकलाप, प्रयत्न आणि कृत्ये प्रदर्शित करणे. सर्व विषयांवर चर्चा करण्यासाठी आणि विज्ञान क्षेत्रात विकासासाठी नवीन तंत्रज्ञानाची अंमलबजावणी करण्यासाठी हे साजरे केले जाते. देशातील वैज्ञानिक विचारांच्या नागरिकांना संधी देणे. लोकांना प्रोत्साहित करण्यासाठी तसेच विज्ञान आणि तंत्रज्ञान लोकप्रिय करण्यासाठी.

राष्ट्रीय विज्ञान दिनाचे मूळ उद्दिष्ट विद्यार्थ्यांना विज्ञानाकडे आकर्षित करणे आणि त्यांना प्रेरित करणे आणि विज्ञान आणि वैज्ञानिक कामगिरीबद्दल लोकांना जागृत करणे हा आहे. विज्ञानाशिवाय विकासाचा मार्ग वेगाने पुढे जाऊ शकत नाही. विज्ञान गैरसमज आणि अंधश्रद्धा नष्ट करते. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान प्रसिद्ध करण्यासोबतच देशातील नागरिकांना या क्षेत्रात संधी देऊन नवीन उंची गाठणे हा त्याचा मुख्य उद्देश आहे.

देशाच्या विकासासाठी वैज्ञानिक विचारांचा प्रसार आवश्यक आहे. राष्ट्रीय विज्ञान दिनासारखे कार्यक्रम वैज्ञानिक वृत्तीचा प्रसार करण्यासाठी निश्चितच उपयुक्त ठरू शकतात. विज्ञानाच्या माध्यमातूनच आपण समाजातील लोकांचे जीवनमान अधिकाधिक सुखी करू शकतो. विज्ञानाच्या फायद्यांबद्दल समाजात जागरूकता निर्माण करणे आणि वैज्ञानिक वृत्ती निर्माण करण्याच्या उद्देशाने राष्ट्रीय विज्ञान दिन साजरा केला जातो.

राष्ट्रीय आणि इतर विज्ञान प्रयोगशाळा, विज्ञान अकादमी, शाळा आणि महाविद्यालये आणि प्रशिक्षण संस्था यासारख्या सर्व विज्ञान संस्थांमध्ये या दिवशी विविध वैज्ञानिक उपक्रमांशी संबंधित कार्यक्रम आयोजित केले जातात. महत्त्वाच्या कार्यक्रमांमध्ये भाषणे, निबंध, शास्त्रज्ञांचे लेखन, विज्ञान प्रश्नमंजुषा, विज्ञान प्रदर्शन, परिसंवाद आणि परिसंवाद इत्यादींचा समावेश होतो. विज्ञान क्षेत्रातील विशेष योगदानासाठी राष्ट्रीय आणि इतर पुरस्कारही जाहीर केले जातात. विज्ञानाची लोकप्रियता वाढवण्यासाठी विशेष पुरस्कारही ठेवण्यात आले आहेत.

राष्ट्रीय विज्ञान दिनाचा इतिहास आणि महत्त्व (National Science Day History, Importance And Significance):

पहिला राष्ट्रीय विज्ञान दिन (National Science Day) हा 1987 साली 28 फेब्रुवारीला साजरा करण्यात आला. सी. व्ही. रामन यांनी 28 फेब्रुवारीला Raman Effect हा शोध लावला. त्यामुळे 28 फेब्रुवारीला राष्ट्रीय विज्ञान दिन साजरा करण्याचा निर्णय भारत सरकारने घेतला. राष्ट्रीय विज्ञान दिन हा विज्ञानाचे महत्त्व लोकांपर्यंत पोहोचवण्याच्या हेतूने साजरा केला जातो. विज्ञानामुळे आपल्या जीवनात खूप बदल झाला आहे. प्रत्येक क्षेत्रातील संशोधनामुळे प्रगती होत आहे. हा दिवस महाविद्यालयीन आणि शालेय विद्यार्थ्यांची विज्ञान क्षेत्रातील रुची निर्माण करण्यासाठी साजरा केला जातो. विद्यार्थ्यांचा वैज्ञानिक दृष्टीकोन विकसित करण्यासाठी या दिवशी प्रयत्न केला जातो. तसेच सी. व्ही. रामन यांच्या शोधाचे महत्त्व या दिवशी

सांगितले जाते. तसेच त्यांच्या योगदानाचा सन्मान केला जातो. विज्ञान क्षेत्रात नव्या संशोधनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी हा दिवस साजरा केला जातो.

राष्ट्रीय विज्ञान दिन 2025 ची थीम) National Science Day 2025 Theme):

राष्ट्रीय विज्ञान दिनाची 2025 ची थीम भारतीय तरुणांना जागतिक स्तरावर विज्ञान आणि संशोधनातील कार्यासाठी प्रोत्साहन देणे आणि विकसित भारताचे स्वप्न पूर्ण करणे (Empowering Indian Youth for Global Leadership in Science and Innovation for Viksit Bharat) अशी आहे.

Jagdamba Education Society's

LIBRARIAN
MR.U.D. MULANI
SND POLYTECHNIC
YEOLA-423401

PRINCIPAL
PROF.U.B JADHAV
SND POLYTECHNIC
YEOLA-423401